

Suomalaisen tulevaisuudentutkimuksen isä oli globaali suunnannäyttävä

Professori Pentti Malaska (1934–2012) oli suomalaisen tulevaisuudentutkimuksen isä ja yksi tärkeimmistä tieteenalan kehittäjistä maailmanlaajuisesti. Malaskan elämäntyö puhutti Turun kauppakorkeakoululla 5.11. järjestetyssä muistoseminaarissa.

Pentti Malaskan ajattelun ja tutkimuksen syvällistä vaikutusta sekä tulevaisuudentutkimukseen tieteenalana että sen käytännön sovelluksiin tarkasteltiin Turun kauppakorkeakoululla 5.11.2012 järjestetyssä seminaarissa.

Professori Pentti Malaska

Pentti Malaska oli tulevaisuuden tutkimuksen pioneeri ja suomalaisen tulevaisuudentutkimuksen isä Suomessa. Hän oli samalla yksi tieteenalan tunnetuimmista kehittäjistä globaalilla tasolla.

Pentti Malaska oli Tulevaisuuden tutkimuksen seuran perustaja, ensimmäinen ja pitkäaikainen puheenjohtaja ja sen jälkeen kunniajäsen. Hän toimi tieteenalan kansainvälisen kattojärjestön WFSF:n (World Futures Studies Federation) pääsihteerinä ja sittemmin puheenjohtajana. Hän oli Rooman klubin ensimmäinen suomalaisjäsen ja myöhemmin myös järjestön kunniajäsen.

Vuonna 1992 Suomeen perustettiin Turun kauppakorkeakoulun erillislaitokseksi Tulevaisuuden tutkimuskeskus, jonka ensimmäisenä johtajana Malaska itseoikeutetusti toimi aina eläköitymiseensä saakka.

Päätoimenaan Pentti Malaska toimi Turun kauppakorkeakoulun talous- ja tilastomatematiikan professorina vuosina 1966–1997.

Teksti: Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen johtaja **Juha Kaskinen** painotti puheenvuorossaan Pentti Malaskan merkitystä suomalaisen ennakoivan tulevaisuudentutkimuksen nykyiselle globaalille asemalle. Malaska esimerkiksi oli ensimmäinen suomalainen, joka valittiin Rooman klubin jäseneksi vuonna 1972.

– Meitä ja sitä, mitä alalla tapahtuu Suomessa, seurataan. Malaska korosti yhteistyötä kansainvälisten partnereiden jo varhain, ja sitä olemme erityisesti 2000-luvulla jatkaneet.

Modernin tohtoriohjelman perustaja

1970-luvulla Turun kauppakorkeakoulussa professori Malaskan ympärille muodostuneen opinnäytekerhon jäsen, Turun yliopiston vararehtori **Tapio Reponen** puhui Malaskan moderneista otteista kerhon oppi-isänä.

– Malaskan yhteydet empiriaan olivat vahvat, kauppakorkeakoulussa nähtiin tuolloin esimerkiksi ensimmäiset ulkoisen rahoituksen hankkeet. Malaska kannusti meitä myös kansainvälisyyteen, jota muuten ei vielä tuolloin pidetty meriittinä. Tälle vahvalle ja tavoitteelliselle tohtorikoulutukselle rakentui myös Turun kauppakorkeakoulun myöhempi virallinen tohtoriohjelma, sanoi itse vuonna 1977 Malaskan opinnäytekerhon vaikutuspiirissä kauppatieteiden tohtoriksi väitellyt Reponen, joka toimi Turun kauppakorkeakoulun rehtorina vuosina 1996–2009.

Kokonaisuuksien ja yhteiskuntien ymmärtäjä

Malaskan kiinnostuksenkohteet ovat vaikuttaneet pitkälti myös nykyisentulevaisuudentutkimuksen teemoihin. Opinnäytekerhon jäsen, professori emeritus **Ilkka Virtanen** (Vaasan yliopisto) sanoi esimerkiksi ympäristöaspektin olleen läsnä jo 1960- ja 1970-luvuilla.

– Malaska nosti tuolloin esille muun muassa biosysteemin ja teknosysteemin ongelmallisen suhteen.

Tulevaisuudentutkimuksen professori **Markku Wilenius** (Turun yliopisto) korosti Malaskan poikkeuksellista kykyä ymmärtää kokonaisuuksia. Hän nosti esille myös Malaskan rohkeuden tuoda esiin näkemyksiä, jotka poikkesivat yleisesti hyväksytyistä totuuksista.

Wilenius painotti Pentti Malaskan tutkimustyön arvoa järkevän yhteiskunnallisen päätöksenteon ja ennakkoinnin perustana.

– Pentti Malaska ymmärsi yhteiskuntia. Hänen mukaansa ne muodostuvat kolmesta sektorista, joilla on omat periaatteensa. Esimerkiksi nykytilanteessa on ajauduttu liian kauas Malaskan määrittelemästä taloudellisen sektorin solidaarisuuden periaatteesta, eikä universaalia totuutta löydy, mistä ongelmat johtuvat. Ymmärtääkseni ei jäänyt pitkää matkaa siihen, että Malaska olisi kehittänyt mallin, jonka avulla olisi voitu muodostaa kokonaisvaltainen hahmotus siitä, mitä seuraavaksi tapahtuu.

Tapio Reponen kertoi Malaskan kannustaneen nuoria tutkijoita varhaiseen kansainväliseen julkaisemiseen.

Markku Wilenius kuvaili Pentti Malaskaa tiedon renessanssiruhinaaksi.

Seminaarissa Pentti Malaskaa ja hänen tutkimustyötään puheenvuoroissaan muistelivat lisäksi **Paavo Okko, Ilpo Siro, Ari Elo, Eero Kasanen, Matti Vapaavuori, Tarja Meristö** ja **Pekka Pihlanto**. Tilaisuuden päätössanat lausui **John Vikström**.

TS